తలో మాటా

[కథానిక]

శ్రీ రా. సీ. ఆంజనేయశాస్త్రి

౧

రెడ్డిగారిమీదనేనా ఆ నేరం ? శ్రీరామరామ ! ఆయన్నెవరేనా అంటే పురుగులు పడి చస్తారు. సాక్షాత్తూ సత్యహరిశ్చంద్రుడు. తల కొట్టి మొలేసినా, మాట తప్పగలడా ? అందుకనేగా సుక్షేత్రంలాంటి పదిహేనెకరాలూ పోగొట్టుకొన్నాడు ? ఆ లాఠీచార్జీల రోజుల్లో అసలు బతుకుతాడనుకున్నామూ ? హూనంహూనం చేసేశారయ్యె జైల్లో పెట్టేముందు ! జైల్లోవుండగా కాదూ పాపం ఆయనభార్య చచ్చిపోయింది ? 'పెరోలు'మీద కూడా ఒదల్లేదు పాపాత్ములు! ఇంటికొచ్చి చూసుకునేసరికీ, పాపం, బావురుమంటూవుంది కొంప ! అయితేమటుకు చలించాడా ? కూతురి పెళ్లి చెయ్యాలిసే వుందనుకోండి. ఎంత చెబితే మటుకు ఉద్యోగం ఆశించాడా ? "ఇంకా తన జన్మ యావత్తూ ప్రజాసేవే చేస్తా"ననీ, "ప్రజలు అన్నం పెట్టలేకపో"రనీకదూ ఆయ నంటూవుండేవాడు.

కాలం అలా ఒచ్చింది! ఇంత బతికి చెడ్డవాడు కనక తిండీ తిప్పలూ లేని సంబంధం ఎలా చేస్తాడు మరి ! ఊరికే కనిపించినప్పుడు దణ్ణాలు పెట్టేవారే గాని సమయం ఒచ్చినప్పుడు పాపం ఆయన్ని ఆదుకున్నవాళ్లేరీ ? ఏ సంబంధం చూసినా నాలుగు వేలూ అయిదువేలూ కట్నం అడుగుతుండిరి ! తనయితే మాడి చస్తాడు గాని తన పిల్లవిషయం ఎలా చెప్పండి మరి ! "అమ్మాయీ ! నీ యిష్టమొచ్చిన సంబంధం చేసుకో అమ్మా !" అని చెప్పగలడుమాత్రం గాని ఆ అమ్మాయి కిష్టంవచ్చినవాళ్లు ఆమెను చేసుకోవద్దూ ! "అయిదువేలిస్తే చూస్తా నన్నాడుట !" మేనరికంవాడు ఆఖరికి ! అప్పకొడుకే అవడం ! కళ్లు నెత్తినుండె ! అసలు పెళ్లే చెయ్యకుండా ప్రజాసేవలోనే కూతుర్ని కూడా దింపుదా మనుకున్నాడుగాని, రెండేళ్లనుంచి నూటీపోట్లు వినిపిస్తూనే ఒచ్చాయయ్యె బంధువులదగ్గిర్నుంచి. "పెళ్లాం బండలూ లేదుకనక తనకింత తిండి ఒండి పడెయ్యటానికి కూతుర్ని దూడలాగా పెంచుతున్నాడు పెళ్లీ పెటాకులూ చెయ్యకుండాను" అంటూను. వెధవ ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలు కూడానుట ! అన్నం లేక చస్తుంటే ఆర్చేవాళ్లూ తీర్చేవాళ్లూ లేరుగాని అక్కర్లేని ఊసు ప్రతివారికీ కావాలి!

పాపం! ఉరోసుకు చస్తాడేమిటి ? ఆఖరుకేవెయ్యిన్నూటపదహార్లో పోసి ఓఅయ్యచేతిలో పెడితే పిల్లని, తన కిహ ఉద్యోగమే అక్కర్లేదు. అందాకా మటుకు నాలుగురాళ్లు సంపాదించితీరాలి మరి ! కూతురిపెళ్లికని బిచ్చం ఎత్తడం అతనికి సుతరామూ యిష్టంలేదు. కనక ఉద్యోగంలో చేరకతప్పలేదు. చేరాడు. ఆరునెలలయిందో లేదో నేరం ఒచ్చిపడింది. పాపపుణ్యాలు ఆ పరమాత్ముడికి తెలీవూ ?... రెడ్డిలాంటి పుణ్యాత్ముడూ, సర్వస్వం ప్రజలకోసం అర్పించినవాడూ యిలాంటి లంచగొండితనానికి దాసుడయ్యా డనడం కేవలం దుర్మార్గం ! దౌష్ట్యం!! అసలితని మంచితనాన్ని సహించలేనివాళ్లూ, లంచం యిస్తానంటే అతను పుచ్చుకోకపోవడంవల్ల కోపగించినవాళ్లూ లేనిపోని నేరం యితనిమీద పెట్టివుంటారు ! ఆయన లంచగొండి అనిమటుకు నేను చస్తే నమ్మను !

౨

ఆ ! ఒకరు నమ్మే దేమిటి ? ప్రత్యక్షంగా కనిపిస్తుంటేను! "కామినీ, కాంచనం"అన్నారు. విశ్వామిత్రుడిలాంటివాళ్లు చిత్తయ్యారు మేనకలాంటిదొచ్చి నుంచునేసరికి. సరే, యిహ డబ్బుకక్కుర్తిలేం దెవరి కంట ! సాక్షాత్తూ కుబేరుడికయినాసరే మరోకోటి నవర్సులు పోగుచేద్దామనే వుండేతీరుతుంది! ఇహ మానవమాత్రుల మాట అనుకునే దేముంది ? పదిహేనెకరాలూ పోగొట్టుకున్నాడూ అంటే చేతగాని దేబెగనక పోగొట్టుకున్నాడు. అదీగాక ఆరోజుల్లో కీర్తికాంక్షకదూ ! ఊహూ ! ఇంద్రుడివీ చంద్రుడివీ అనద్దూ మరి వెర్రినాయనలు ! అదయింది. ఇప్పుడు వడ్డీతోకూడా కూడదియ్యా లనుకున్నాడు. సంగ్రహణం మొదలెట్టాడు...లాఠీదెబ్బలు తిన్నాడంటే...అదో ఆవేశం...మా గంగిగాడు తినలేదూ ! తీరా పోలీసుస్టేషనులో క్షమార్పణ చెప్పా డనుకోండి

అప్పుడే!...వాడి కో పదిగంటలలోనే తలతిరిగితే, యీాయనగారికి పదేళ్లు పట్టింది. ఇంతేగదా భేదం! అదీగాక ఆ పలుకుబడినిబట్టిగాదూ యిప్పుడీఉద్యోగం ఒచ్చింది! అదీ ఒక మెరుగేగా! ఈమాత్రం ఆలోచించకుండా దిగాడూ ఆయన!! ఉద్యోగం అక్కర్లేదని మొదట్లో అన్నాడూ అంటే అదో తంతు! నాటకం..."ధర్మరాజులాంటివాడండీ...కనక బలవంతాన్నైనా ఒక న్యాయాసనంలో కూర్చోపెడితే ధర్మాన్ని నాలుగుపాదాలా నడుపుతా"డని నలుగురూ అనుకున్నారయ్యో!...కలికాలంలో ధర్మ మేమిటండీ! ఒక్క పాదంకాదుకదా, అరపాదంకూడా నడవదు... ఇహ యీ వాజమ్మగారా ధర్మాన్ని నడిపేది!... ఆఁ...నడిపాడుగా లంచాలు పుచ్చుకుని!...దేవుడు లేడుటండీ, ఎంత కానికాలమైనా! అధర్మాన్ని ఆయ నెప్పుడో ఒకప్పుడు ఛేదించితీరుతాడు......

మాటవరసకి రెడ్డిగారు ధర్మాత్ముడనే ఒప్పుకుందాం. వాతావరణం ఎలాంటిదో చూడండి. ఆరు నెలలు స్నేహం చేస్తే వీడు వాడయ్యాడని...దేహంలో చీమూ నెత్తురూనా?... పాలూ తేనేనా చెప్పండి! అదీగాక పడ్డలాగా ఎదిగిన పిల్ల వుందయ్యో పెళ్లికి... మొగుడో! మొగుడో!! అనుకుంటూను...ఆ, ఎంత ఘనుడయితే మటుకు కట్నం కానుకా లేందే ఎవరు చేసుకుంటారండీ ఆడపిల్లని! కబుర్లు చెప్పటానికేం కానీండి, ఆ రెడ్డిగారికే ఓ మొగపిల్లా డుంటే తెలిసేది రంగు. ఆరువేలిచ్చి మాట్లాడమనేవాడు. లేకపోతే ఆ మాటే ఇంకోరిచేత చెప్పించేవాడు...అదీ కాకపోతే "మొగపిల్లాడు వాడిష్టం బాబూ...నా కేం సంబంధం లేదు...నాకయితేమటుకు కట్నాలమీద ఏమాత్రమూ మోజులేదుగాని..." అంటూ తప్పుకునేవాడు...

ఇంతకీ! డబ్బంటే చేదా ఏమిటి చెబుదురూ?... ఏదో కూర్చున్నపాళంగా నాలుగువే లొచ్చి పడుతుంటే... అక్కర్లేదనే శుంఠ ఎవ రుంటారు? కాలం కర్మం మూడి బయటపడింది తప్పితే! ఎవరి కర్మ కెవరు కర్తలు లెండి!...

3

తనో పెద్ద ధర్మరాజల్లే "అబ్బెబ్బె! అవేమీ పనికిరావండీ!"......అంటాడూ! నేనుమాత్రం ఊరుకునేవాడినా? మహామహావాళ్లనే అఘాతంలో పడేశా బంగారుచెప్పుతో! ఈకళ్ళన్నగా డో లెక్కా!

జీతండబ్బులుతప్ప ఒక్క కానీ ముట్టుకోడుట! మడికట్టుకూర్చున్న నంగనాచి కామాలు! ఆఁ, ఇలాంటి కబుళ్ల రాయుళ్లని లక్షమందిని చూశా...పెళ్లికెదిగిన కూతు రుండిటగా! పెళ్లిగిళ్లీ లేకుండా! వాడి తల్లో జేజెమ్మ దిగిఒస్తుంది రేపీపాటికి...ఒకటీ రెండూనా ఏమిటి? నాలుగు వేలు! ఏమీ అల్లాటప్పాగా ఒచ్చే డబ్బుకాదు! నాలుగువందల పచ్చనోట్లన్నమాట! దానికేం? "అది చాలదు బాబూ! ఇంకోవెయ్యి యిప్పించం"డంటే...తగలెయ్యనూ?...అసలు ఆ పద్ధతే పనికిరాదుట యీాయనగారికి! గాంధీగారి నీతులన్నీ ఏకరువుపెట్టాడు మొన్న యింటిదగ్గరి కెళితే!...గాంధీజీకేం? ఆయన పరమత్యాగి!...వారి నీతులు ఆదర్శాలే అందరికీని! గుళ్లు కట్టించి ఆయన్ని నేనుమాత్రం పూజించడంలేదూ? నాకు యిలవేల్పు అయిపోయాడు బాపూజీ!...ఇహ ఆయననీతులు యీ రెడ్డిమహర్షి గారు నా కుపదేశించక్కర్లేదు. గాంధీసూక్తావళి అనే పేరుతో భారతదేశంలోని ముఖ్యమైన ఎనిమిదిభాషల్లో నేనే అచ్చువేయించి ఉచితంగా పంచిపెట్టిస్తా గాంధీజయంతినాటికి!...

ఇది ప్రపంచం బాబూ! మనుష్యు లున్న ప్రపంచం! అన్ని నియమాలూ అందరికీ సాగుతాయా?... మహామహాఋషులకే సాగలేదు! కాస్త కుడీ ఎడమా ఒద్దూ వ్యవహారజ్ఞానం కలవాడికి మరి! రెడ్డిగారి మాటే తీసుకుందాం! గవర్నమెంటు యిచ్చే నాలుగురాళ్లూ తిండికీ బట్టకీ బొటాబొటీగా సరిపోతాయయ్యో! పైగా దానధర్మాలూ, యీాయనగారి ధనధాన్యాలికి! ఏదో శాస్త్రం చెప్పినట్టు! తను దూరటానికి సందులేదుగాని మెడ కో గంగడోలని, పెళ్లికెదిగిన కూతు రొకత్తె! కాస్త మంచిసంబంధం కావాలంటే, నాలుగు వేలన్నా యివ్వాలా? ఆ పెళ్లి పుణ్యం నాకుగాదూ. యీ నాలుగు వేలూ ఆయన తీసుకుంటే ఏమీ ఆలోచన లేదయ్యో! పేరుకోసం ఏడిచేరకం లేండీ వీళ్లు! ఆరోజుల్లో ఉన్న ఆస్తి తగలేస్తే నాలుగు లాఠీదెబ్బలు తినీ, జైలుకెళ్లీ పేరు సంపాదించాడు! ఇప్పుడు తనో అపరధర్మరాజని పేరుసంపాదిద్దామని అఘోరిస్తున్నాడు...తప్పితే వీళ్లల్లో ధర్మం ఉందటండీ...కాల్చి పుటంపెట్టినా! అదే ఎదురుతిరిగింది నెత్తిమీదికి! వాడి పొగరు మండ! లంచం యివ్వబోవడంకూడా నేరమేట! కనక నామీదే కేసుపెట్టచ్చుట! ఈప్రపంచంలో నామీద కేసుపెట్టగల

మోగా డున్నాడూ !...గాంధీనిధికి కోటిరూపాయిలు వసూలుచేసిచ్చిందెవరు ? కస్తూర్బాయిసంఘంలో సభ్యులెవరు ? నిర్మాణకార్యక్రమానికి సంఘం పెట్టించిం దెవరు ? చీటికీమాటికీ యీ నాయకుడొచ్చాడనీ, ఆనాయకుడొచ్చాడనీ అంటే ఇల్లూ, తిండీ, కారూ, దండలూ, సన్మానపత్రాలూ సమర్పిస్తోం దెవరూ?... నేనుకదూ ! ఈసంగతి తెలీం దెవరికీ...ఇంతకీ పేరు పొందిన ప్రజానాయకులచేత చెప్పిస్తిని ! ససేమిరా అన్నాడు చాదస్తుడు. పోనీ ఊరుకుందా మనుకుంటే నాకంతంమీదికే ఒచ్చేట్టుండె ! కనక తప్పనిసరిగా అతనిమీదే కేసు పెట్టాలి సొచ్చింది ! పెట్టాను !... అనుభవిస్తాడు...భగవల్లీల లెండి !

౪

న్యాయానికి రోజులు కావండీ యివి ! చాలా కాకుల్లో ఒక్క రామచిల కున్నా కష్టమే ! చాలా రామచిలకల్లో ఒక్క కాకి వున్నా కష్టమే ! ఏదో నలుగురితోపాటు కుడి ఎడమగా నంజుకుంటే సరిపోయేది. ఎవరు చూడొచ్చారు ! ఇప్పు డేమైంది చెబుదురూ ! నానాఅల్లరీనా, మరే మన్నా నా ? దేవుడంటివాడే అనుకోండి ! "బ్రహ్మకైన పుట్టు రిమ్మతెగులు !" అని ఏదో కాస్త కక్కుర్తి పడ్డాడేమో ! నిప్పుంటేగాని పొగ పుట్టదు. ఆ షాహుకారు ఎందుకైనా సమర్థుడేగాని, అన్యాయంగా ఒకళ్లమీద కేసుపెట్టడంమాత్రం అతనికి చేతరాదు. కాని లంచాలు తిన్నవాళ్లు బోలెడుమందుండగానూ, వాళ్లని తనే మేపుతూనూ, ఏరి కోరి యీరెడ్డిగారిమీద యీకేసు పెట్టటానికి కారణం ఉండితీరుతుంది...లంచం యివ్వబోయాడనే కేసు షాహుకారుగారిమీదే యీయన పెట్టబోతే దాన్ని యీయనమీదికే తిప్పికొట్టాడని వదంతి. వదంతులకేం కానీండి ! అదే నిజమైతేమటుకు మహాఘోరం! తనకు మాలిన ధర్మం ఉందిటండీ ! ఆత్మరక్షణ కెవ రేమన్నా చెయ్యచ్చునని పురాణేతిహాసాల్లో స్పష్టంగా రాసి వుంది. ఆ పరమాత్ముడికే తెలియాలి నిజానిజాలు !

మన కెందుకొచ్చింది ! ఏదో కృష్ణా రామా అనుకుంటూ, చేతనైన పనులు చేసి రెండురాళ్లు సంపాదించి పొట్టనింపుకోటం, అనంతరం ఆ సర్వాంతర్యామిలో కలిసిపోవడం ! అదే కావలసింది యీ నరజన్మవ్రతినంకుకు !...

౫

రెడ్డిగారిని విడుదలచెయ్యాలని ఆందోళన చేస్తే ప్రజలంతా మనప ట్టుంటారు. కాని తీరా ఆందోళన మొదలెట్టేసరికి పరిస్థితు లెలా తిరుగుతాయో ! అటు ప్రజాభిప్రాయాన్ని వెల్లడించినట్టవుతుంది, ఇటు పలుకుబడీ సంపాదించచ్చు. కాని రెడ్డిగారు మన సంఘంలో కలిస్తేగా ? చివరి కేమంటాడో ! వారం రోజులు శిక్షేకనక అల్లరీ ఆందోళనా వెంటనే చెయ్యడం అవసరమే ! తీరా పనంతా చేసినతర్వాత ఆయనగారో పిచ్చిప్రకటన చేశాడంటే, కొంప పోతుంది. ఆయన జెయిల్లో వుంటేనేం ? చస్తేనేం ? కాని "మనకి ఉపయోగపడుతుందికదా యీ ఘటన !" అని చూస్తున్నాం. ముందుగా ఆయన్ని కలుసుకుని మాట్లాడివుంటే బాగుండేది. అయినా మించిపోయిం దేమిటి గాని ? రేపే గోడలన్నీ పేపర్లంటించాలి "ప్రజానాయకుడు రెడ్డిగార్ని వెంటనే విడుదల చెయ్యాలి..."అంటూను. వాటితోపాటు మన సంఘ నినాదాలుకూడా కలిపితే బాగుంటుంది ! లేకపోతే యీ ఘనకార్యం మనం చేసినట్లు ప్రజలికి తెలీదు.

నిజంగా లంచం తీసుకున్న ఓఆఫీసరుని విడుదలచేయించడంకోసం లోగడ ఆందోళనచేసినప్పుడు కూడా యింత విచారించలేదు మనం. ముందుగానే అతనితో మాట్లాడి, మొత్తం లంచంలోంచి సగం సంఘాని కిచ్చేట్టూనూ, అతను సంఘంలో చేరేట్టూనూ షరతు లేర్పరుచుకున్నాంకనక. కాని యీయన, పాపం, అసలు లంచమే పుచ్చుకోలేదు. అయినా కేసు ! శిక్షకూడాను ! ! ఒకవేళ మన సంఘంలో చేరినా, కొంప దీసి "గాంధిగారూ, సత్యం అహింసా" అంటూ మొదలెడితే ! కాని విడిచిపెట్టరాదు. జై రెడ్డిగారికి జై !!